

Het Groene Strand van Oostvoorne

(foto: Rob Busser)

MARC JANSSEN

Voor de kust van het dorpje Oostvoorne is in de vorige eeuw door kustaangroei en aanslibbing een groen strand ontstaan: een uitgestrekte vlakte met aan de zuidkant een strandhaak. Door aanleg van de Maasvlakte in de periode 1950-1970 is dit gebied afgesloten van de zee waardoor de plantengroei snel is verrijgd. In het kader van natuurcompensatie is getracht de natuurwaarden weer te verhogen.

Lang geleden, aan het begin van de vorige eeuw, lag Oostvoorne nog aan de monding van de Oude (Brielse) Maas met uitzicht op zee. Voor het huidige Hotel Marion lag een smalle duinenrij en vandaar kon je zien hoe het Maaswater in zee stroomde. Het stromingspatroon van rivier- en zeewater lag dicht bij de kust van Oostvoorne. Voor Hotel Marion was een diepe geul uitgesleten. In deze overgang tussen zoet en zout lag aan de overkant van deze geul het vermaarde natuurgebied De Beer.

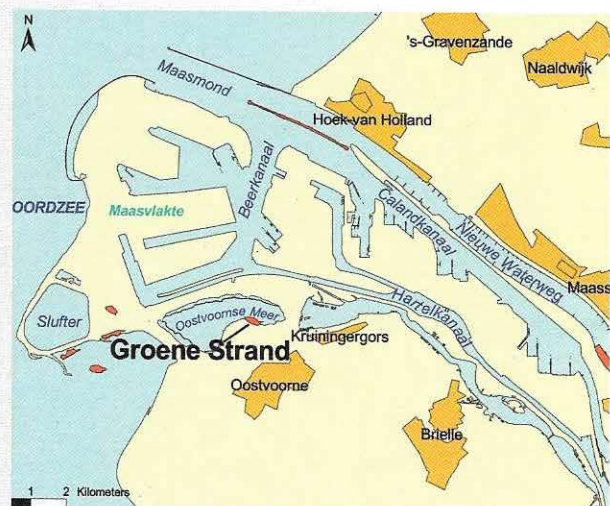
Aangroei kust

Als gevolg van verschillende waterstaatkundige werken (onder andere ingrepen in de loop van de Maas) en de ontwikkeling van de Maasvlakte veranderde het stromingspatroon voor de kust van Oostvoorne. Van erosiekust ontwikkelde het gebied voor Oostvoorne zich tot aangroei kust. Iets ten zuiden van Oostvoorne ontwikkelde zich een strandhaak met duintjes en voor de kust van Oostvoorne vormde zich een strandvlakte met veel riversediment. Er ontstond een groen strand: een uitgestrekte, begroeide vlakte aan zee. De dynamiek in het gebied verdween voor een groot deel na afsluiting van de Oude Maas (in 1951 ontstond

het Brielse Meer) en verdween volledig na aanleg van de Brielse Gatdam (in 1966 ontstond het Oostvoornse Meer). Het verdwijnen van de kustdynamiek en het wegvallen van de invloed van het zoute zeewater had weer tot gevolg dat het gebied voor Oostvoorne snel dichtgroeide. Als gevolg van een hals-over-kop successie ontstond er een eenvormige vegetatie met riet, duinriet, harig wilgenroosje en brandnetel. De duintjes en duinvalleien groeiden snel dicht met duindoorn en de bijzondere natuurwaarden verdwenen.

Natuurherstel

Deze achteruitgang was aanleiding in 1992 voor het ontwikkelen van een project voor natuurontwikkeling op het Groene Strand en de Strandhaak van Oostvoorne. Belangrijke doelen waren: herstel van vochtige duinvalleien, vergroten van de lengte aan oevermilieus en het realiseren van ondiep water met een licht brak

In de herstelde vochtige duinvallei groeien hele velden met Parnassia (foto: Frits van Daalen).

karakter. Door deze maatregelen zouden er weer bijzondere soorten kunnen terugkeren op het Groene Strand.

Een eerste probleem waar het projectteam tegenaan liep kwam voort uit de ontstaansgeschiedenis van het Groene Strand. In het midden van de vorige eeuw is hier vanuit de rivier veel sediment terechtgekomen en dit bleek verontreinigd. In bodemmonsters werden stoffen aangetroffen als chloorpesticiden, PCB's en PAK's. De concentraties waren niet erg hoog, maar wel hoog genoeg om de nodige voorzichtigheid te betrachten. Volgens voorschriften in de milieuwetgeving mag verontreinigd bodemslib niet zomaar worden verplaatst.

Dit leidde ertoe, dat het natuurontwikkelingsproject in westelijke richting is opgeschoven: naar het meer zandige deel van het Groene Strand met weinig of geen bodemverontreiniging. Bij de verdere invulling is ervoor gekozen om een krekensysteem of lagune aan te leggen op

Belangrijk doel was het vergroten van de lengte aan oevermilleus (foto: Rob Busser).

het Groene Strand met flauwe oevers en ondiep water. Deze lagune zou moeten aansluiten bij de restanten van het oude, hier en daar nog herkenbare, krekensysteem. De dichtgegroeide duinvallei achter de strandhaak werd ontdaan van de verruigde vegetatie en de verrijkte top-laag van de bodem werd verwijderd (afgeplagd).

Nieuwe soorten

De werkzaamheden zijn uitgevoerd in de winter van 1994/1995. De duinvallei is schoongemaakt en iets uitgediept om weer bij het grondwater te komen. In de lagune zijn kreken aangelegd met flauwe oevers. Aan de oostkant kwam onmiddellijk zoet, ijzerrijk kwelwater naar boven. Vanuit het Oostvoornse Meer aan de westkant kwam licht brak water het krekensysteem binnen.

Om te kunnen voldoen aan de milieuwetgeving is het vrijgekomen, licht verontreinigd bodemmateriaal ingepakt in een eilandje in het Oostvoornse Meer. Dit eilandje is beschermd tegen afslag door aanleg van een breukstenendam.

Al vrij snel na de uitvoering van de werkzaamheden werden nieuwe soorten gesignaleerd in het gebied. In het eerste jaar zijn broedgevallen geregistreerd van kluut, kleine plevier en zwarte zwaan. Een zilverreiger is er drijftig bezig geweest met het verzamelen van nestmateriaal, maar kwam net niet tot broeden.

In de jaren daarna hebben de broedvogels zich aardig ontwikkeld. Kluten, Kieviten, tureluurs en bontbekplevieren kwamen er snel tot broeden. Lepelaars en zilverreigers worden er geregeld foeragerend gesignaleerd.

Ook in de herstelde vochtige duinvallei heeft zich een aardige ontwikkeling voorgedaan. Nu groeien er bitterling, geelhartje, moeraswespenorchis, dwergbloem, brede orchis, meikruid en hele velden Parnassia.

Extra maatregelen

De laatste jaren is het gebied op enkele plaatsen weer dichtgegroeid met duindoorn, vooral op de eilandjes. Een maai-beheer was niet voldoende om dit proces te keren. In 2005 is daarom lokaal de gehele bovenlaag (humus en wortelpakket) afgevoerd en zijn enkele schelpenbanken aangebracht. De resultaten waren vrijwel direct zichtbaar in een toename van broedvogels. In 2005 broedden er 25 paartjes kluten, 5 paar Kieviten, 6 paar tureluurs, 10 paar scholeksters en 5 paar bontbekplevieren.

MARC JANSSEN IS DIRECTEUR VAN STICHTING DUINBEHOUD

